

Suhdanteeseen sopivaa sopeutusta

Aki Kangasharju

Valtiontalouden tarkastusviraston laskelmat finanssipolitiikan linjasta

Strifler, VTV (2026).

Finanssipoliittisen kertoimen vaikutus

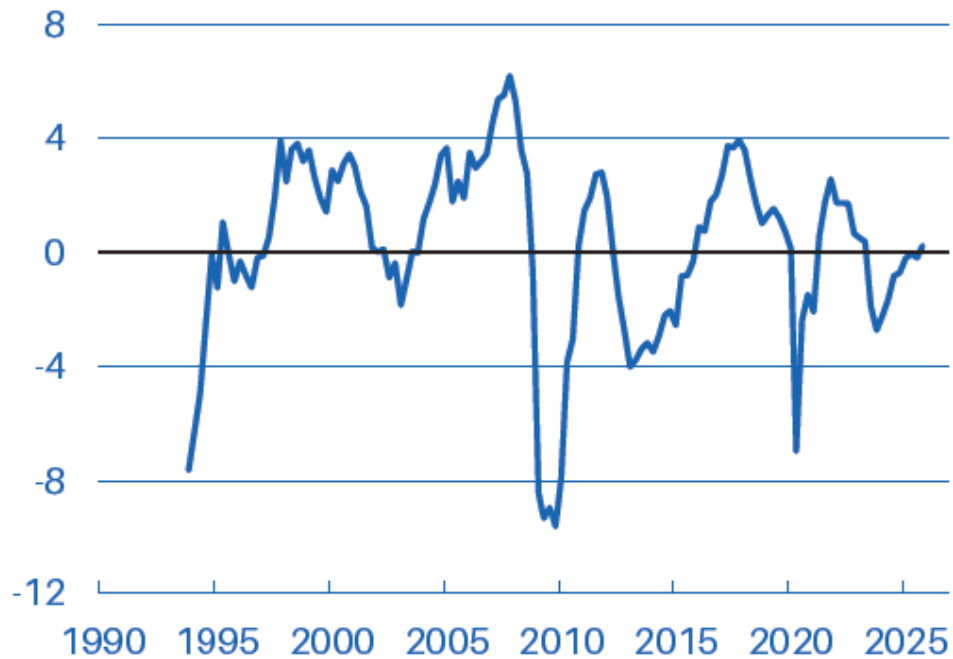
3,3 miljardin euron sopeutus vuonna 2025

Fipo-kerroin	Vaikutus alijäämän bkt-suhteeseen, %-yksikköä	Vaikutus bkt:n kasvuun, %-yksikköä
0,0	-1,13	0,0
0,6	-1,11	-0,7
1,6	-1,07	-1,8
2,6	-1,04	-2,9

Talous kasvoi – sopeutuksesta huolimatta

ETLA

Kuvio 1 Suomen talouden estimoitu tuotantokuilu, %

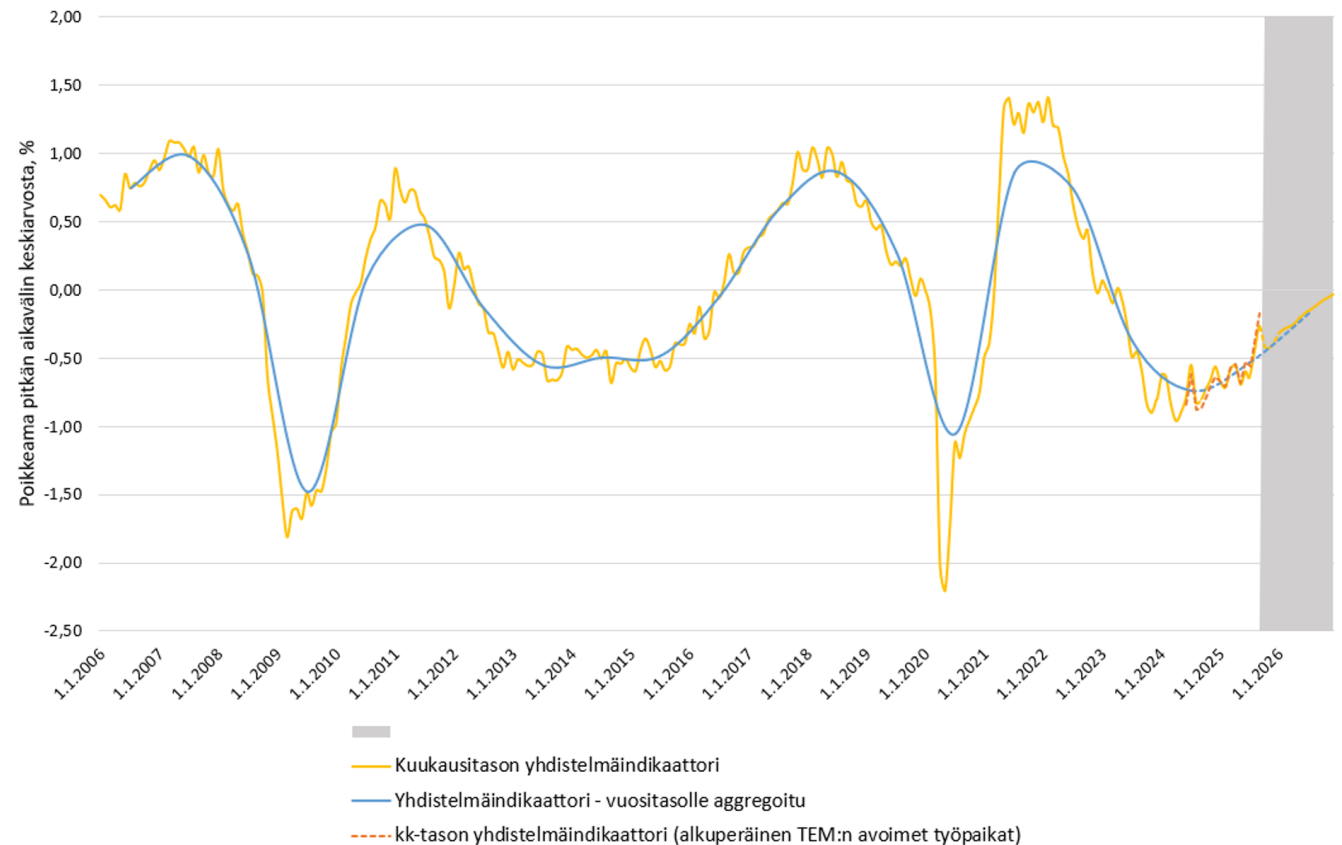

Menetelmänä Quast & Wolters (2022). Taloudessa on nousukausi, kun negatiivinen tuotantokuilu pienenee tai positiivinen tuotantokuilu kasvaa.

Lähteet: Tilastokeskus, ETLA.

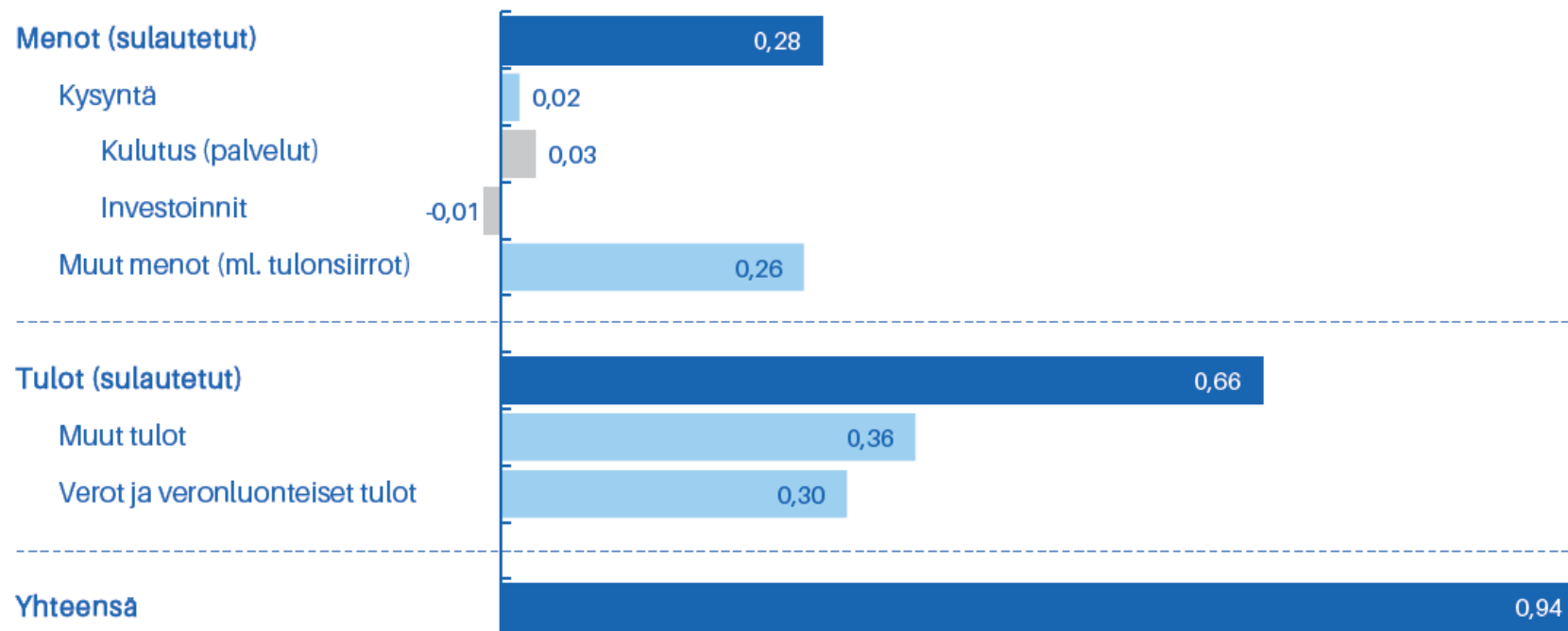
ETLA S26.1/b306

Valtiontalouden tarkastusvirasto

Sopeutuksessa menopainotus – alijäämä pieneni enemmän tulojen nousun ansiosta

Kuvio 3 Julkisen talouden alijäämän supistuminen suhteessa bkt:hen vuonna 2025, %-yks.

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S26.1/b308

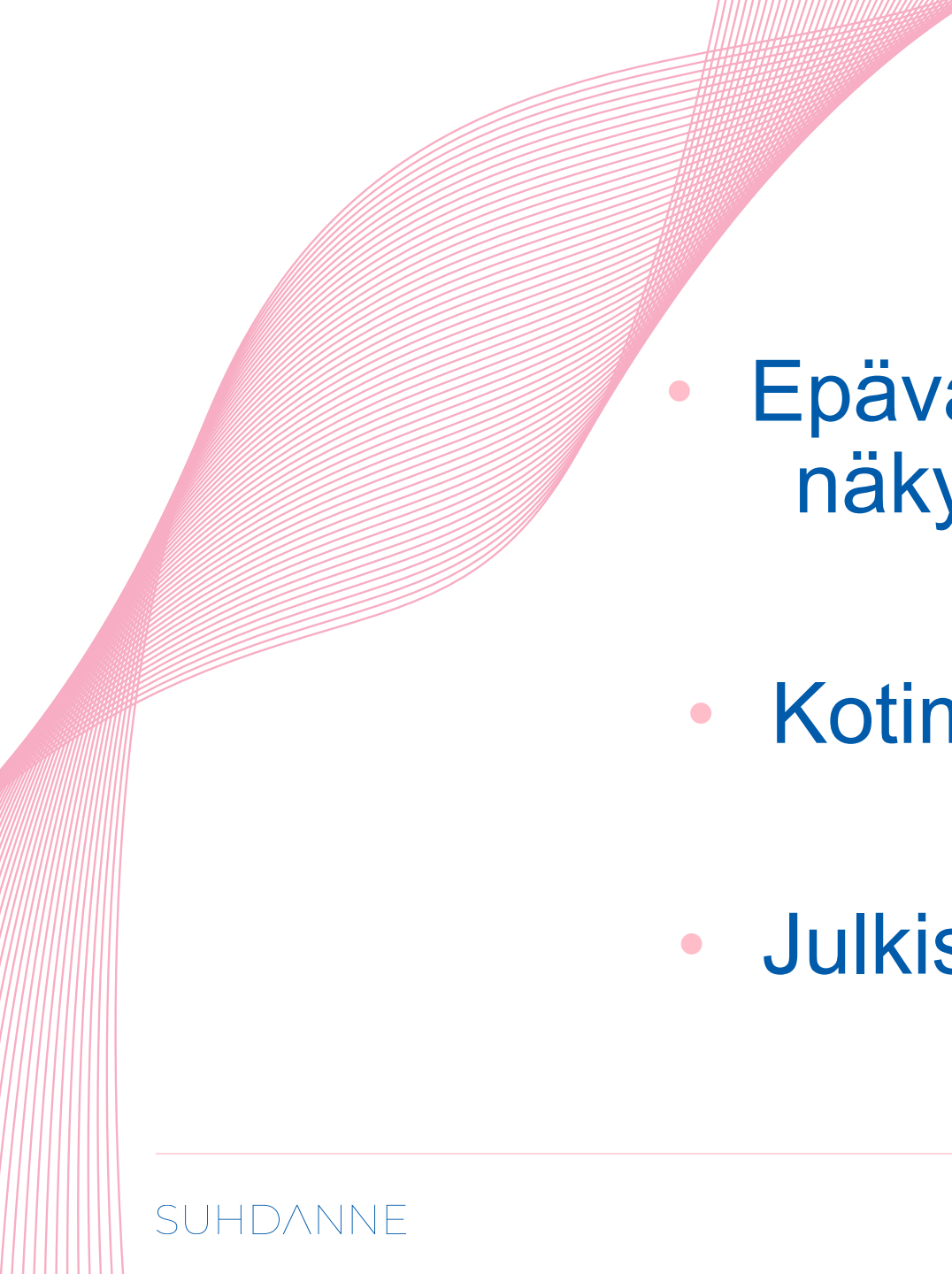
Meno- vaiko verosopeutusta?

- Tervala ja Puonti (2025). Julkisen talouden sopeutus Suomessa: Kansainvälisen tutkimuksen opit ja onnistumisen edellytykset. ETLA Muistiot 170.
- Balasundharam, Basdevant, Benicio, Ceber, Kim, Mazzone, Selim ja Yang (2023). Fiscal Consolidation: Taking Stock of Success Factors, Impact, and Design. IMF Working Papers 2023/063.
- IMF (2023). World Economic Outlook, April 2023: A Rocky Recovery. IMF, Washington, DC.
- Alesina, Favero ja Giavazzi (2019). Austerity: When It Works and When It Doesn't (Princeton University Press).

SUHDANNE

Suhdanne Kevät 2026

Ville Kaitila ja Sakari Lähdemäki

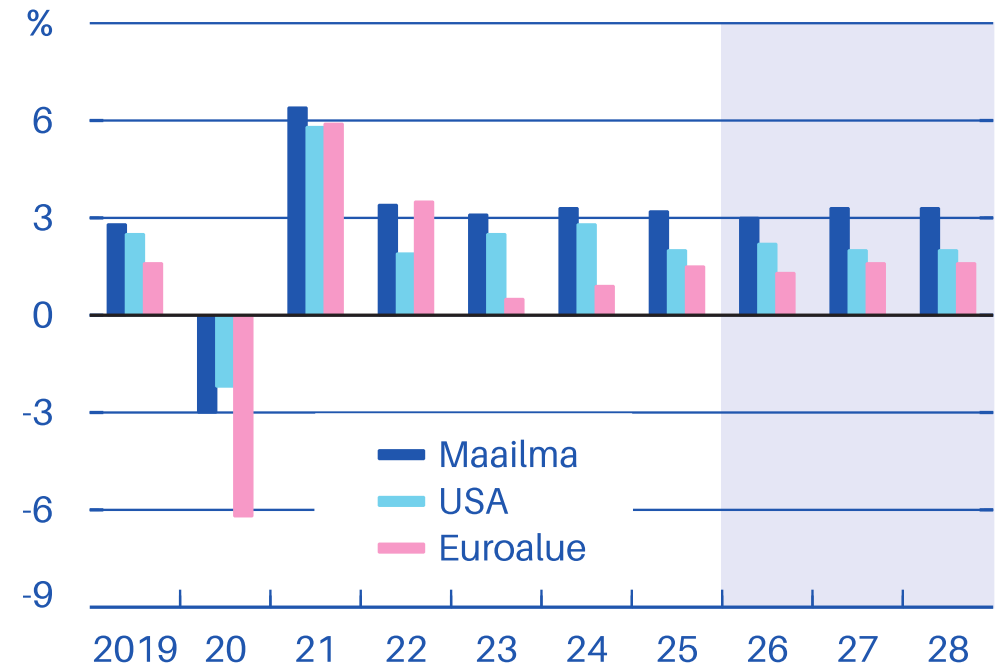
-
- Epävarmuus ei hellitä, kansainväliset näkymät voivat heiketä selvästikin.
  - Kotimainen kysyntä virkoaa hitaasti.
  - Julkistalouden sopeutustarve jatkuu.

Kansainvälinen talouskehitys

- Iranin sota nostaa energian hintoja ja hidastaa maailmantalouden kasvua.
  - Euroalue ja Aasia kärsivät vähän USA:ta enemmän.
- Suomen vientikysyntä kasvaa, mutta viime vuotta hitaammin.
- 12kk Euribor noussut paljon, mutta ennustemme mukaan EKP ei nosta ohjauskorkoja, koska se katsoo, että energian hintojen nousu on ohimenevää.
- Persianlahden sotatilan vaikutus voi olla arvioitua kielteisempikin – riippuu kestosta.
- Kauppasota jatkuu ja Yhdysvallat etsii uusia keinoja korvataksaan tullit, jotka korkeimman oikeuden päätös kumosi.

Bkt:n kasvu, suurimmat taloudet

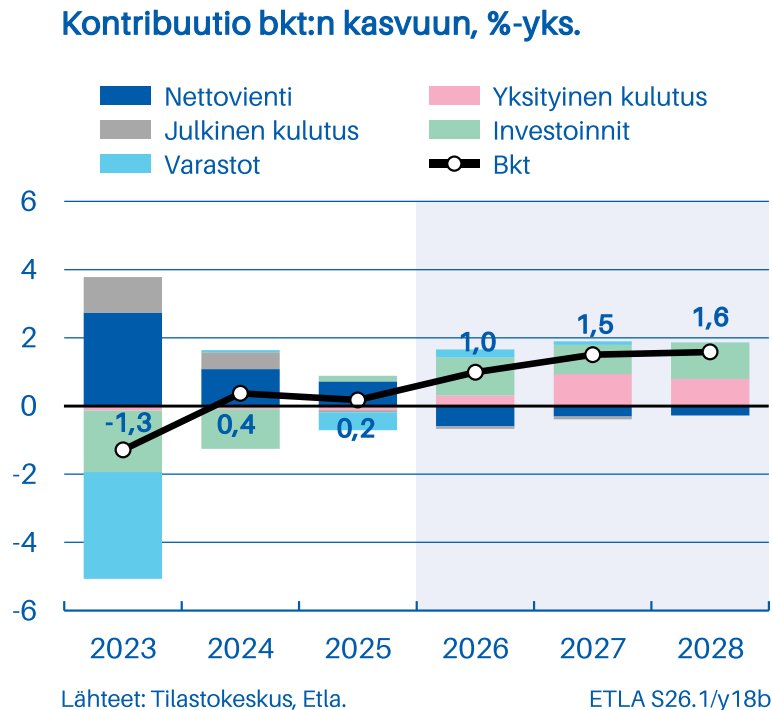

Lähteet: OECD, Macrobond, Etlä.

ETLA S26.1/z40

Bkt:n kasvu piristyy hieman – vetovastuu vaihtuu

- Vuonna 2025 nettovienti veti taloutta.
- Nyt nettovienti kääntyy negatiiviseksi.
- Investoinnit ja yksityinen kulutus vetävät.

Suomen huoltotase

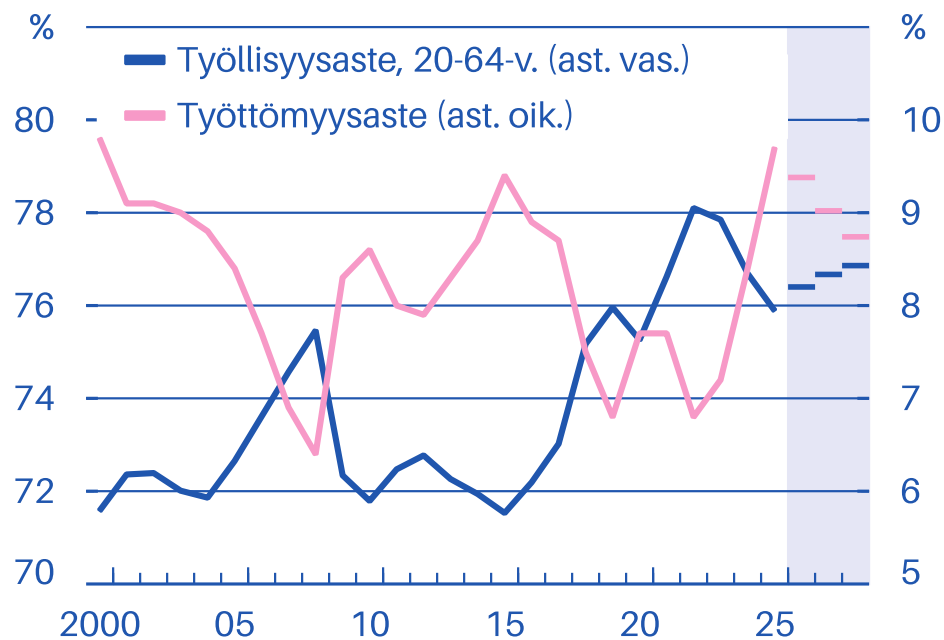
Huoltotase-erä	Määrän muutos edellisestä vuodesta, %				
	2024	2025	2026 ^E	2027 ^E	2028 ^E
Bruttokansantuote	0,4	0,2	1,0	1,5	1,6
Tuonti	-0,8	1,7	3,2	2,8	3,8
Vienti	1,8	3,4	1,7	2,1	3,2
Investoinnit	-5,0	0,8	5,1	3,7	4,5
Yksityiset	-8,2	0,4	3,9	3,4	3,6
Julkiset	10,2	2,4	9,6	4,9	7,7
Kulutus	0,5	-0,2	0,3	1,1	1,0
Yksityinen	-0,2	-0,2	0,6	1,8	1,6
Julkinen	2,0	-0,2	-0,3	-0,3	0,0
Varastojen muutos ¹	0,1	-0,5	0,2	0,1	0,0

¹ Kontribuutio bkt:n kasvuun, %-yks., sisältää tilastollisen eron.
Lähteet: Tilastokeskus, Etlä.

ETLA S26.1/y01t(2)

Työmarkkinat ja tuottavuus kohenevat ennusteperiodilla

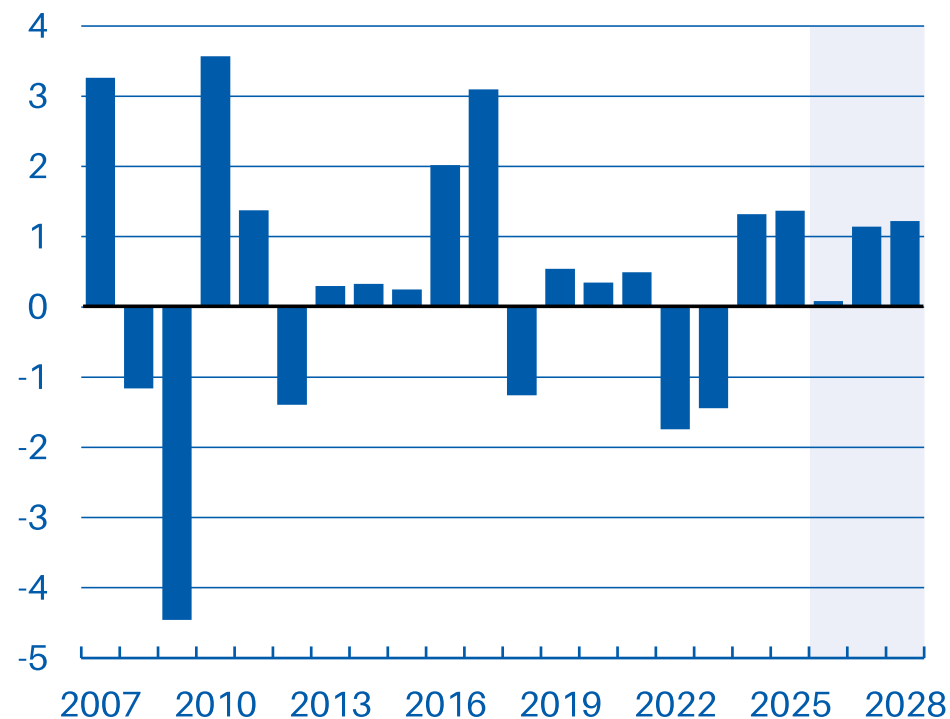
Työllisyys- ja työttömyysaste

Lähteet: Tilastokeskus, Etla.

ETLA S26.1/e19

Tuottavuus - bkt:n volyymi/tehdyt työtunnit

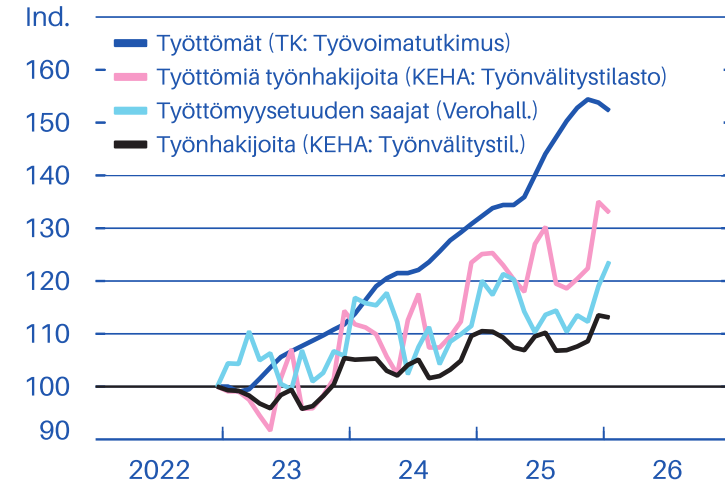
Lähteet: Tilastokeskus, Etla.

ETLA S26.1/z112

Työttömyysaste antaa liian synkän suhdannekuvan

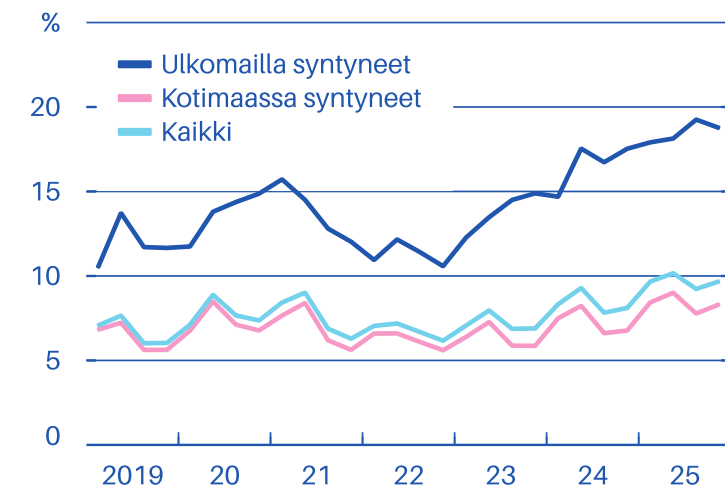
- Virallista työttömyysastetta (työvoimatutkimus) on nostanut muualla kuin Suomessa syntyneiden työttömien määrän kasvu.
  - Ts. työvoiman määrää on kasvattanut maahanmuutto.
- Muidenkin työttömyyden mittarien mukaan työttömyys on kasvanut, mutta ei läheskään niin paljoa.
- Esimerkiksi työttömyysetuuden saajat on noussut huomattavasti maltillisemmin.
- Virallinen työttömyys kuvaa tämän hetken suhdannetilannetta huonosti.
  - Työttömyys on kasvanut voimakkaasti enemmän kuin työllisyys on heikentynyt.

Työttömien määrän kehitys eri mittareilla, 2022/12 = 100

Lähteet: Tilastokeskus, Verohallinto, KEHA. ETLA S26.1/z110

Ulkomailla ja kotimaassa syntyneiden työttömyysaste

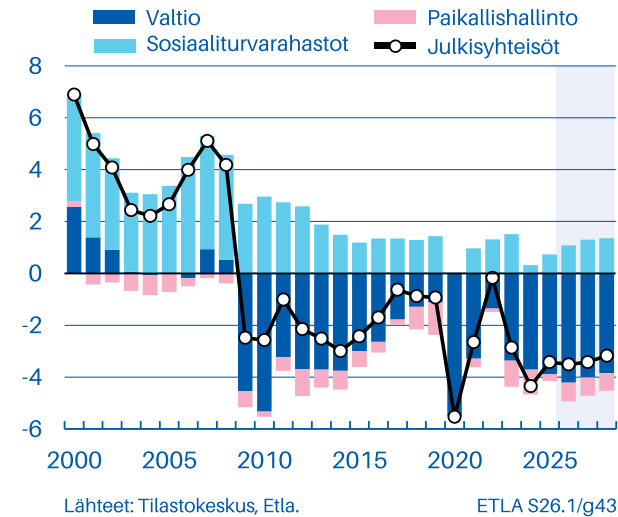
Lähde: Eurostat (Työvoimatutkimus).

ETLA S26.1/z111

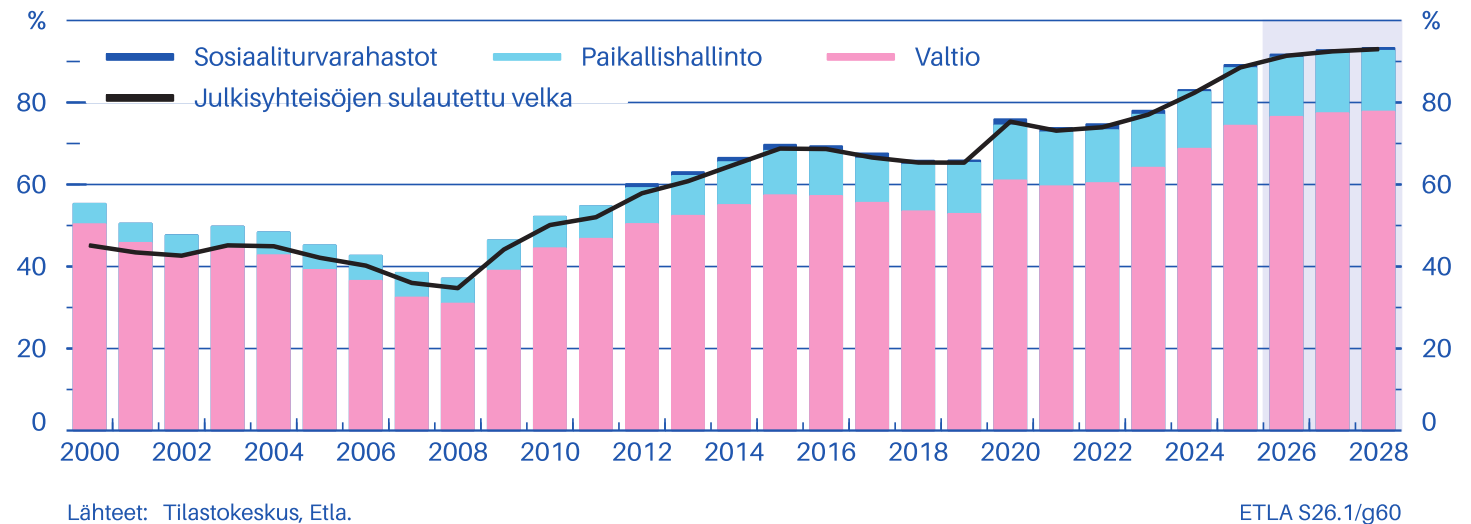
Julkinen talous on loputon työmaa

- Valtio ja paikallishallinto pysyvät alijäämäisinä ennustevuosina 2026–2028.
- Velkasuhde jatkaa nousua ennusteperiodilla, mutta hidastuvasti.
- Velkajarru-työryhmän alijäämäntavoite vuodelle 2031 voidaan saavuttaa, mutta se vaatii määrätietoista sopeutuksen jatkamista.
  - Valtion ja paikallishallinnon yhteenlaskettu alijäämä olisi 2,0–2,5 prosenttia bkt:stä.
- Arviomme mukaan vuonna 2028 valtion ja paikallishallinnon yhteenlaskettu alijäämän suhde bkt:hen on vielä 4,5 prosenttia.
- Hävittäjien ajoittuminen tilinpitoon voi muuttaa lukuja paljon.

Julkisyhteisöjen rahoitusasema suhteessa bkt:hen, %

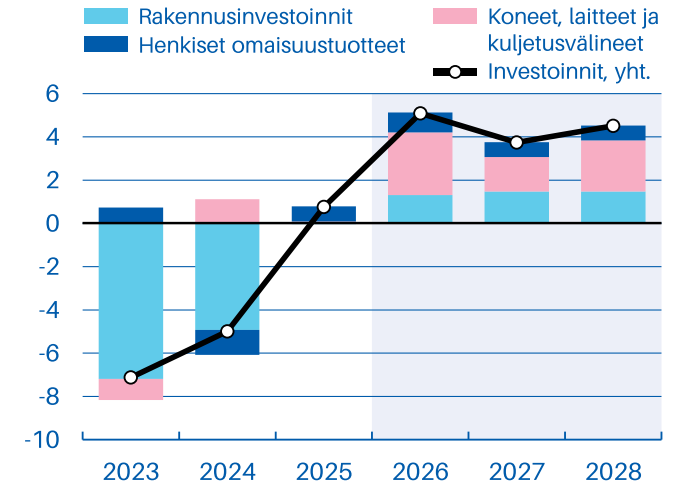
Julkisyhteisöjen velka suhteessa bkt:hen

Investoinnit kasvussa

- Investoinnit kasvoivat viime vuonna vähän.
- Seuraaville vuosille odotetaan kasvua.
  - Hävittäjät nostavat kone- ja laiteinvestointeja.
- Mutta myös yksityisten investointien odotetaan kasvavan kohtalaisesti.
- Rakentamisen kasvu viime vuonna 0.
  - Asuinrakentaminen ja maarakentaminen kasvoivat.
  - Muu talon rakentaminen supistui.
- Investointiaste nousee hävittäjien takia. Rakentamisen investointiasteen ei odoteta palaavan nopeasti aiempaan.

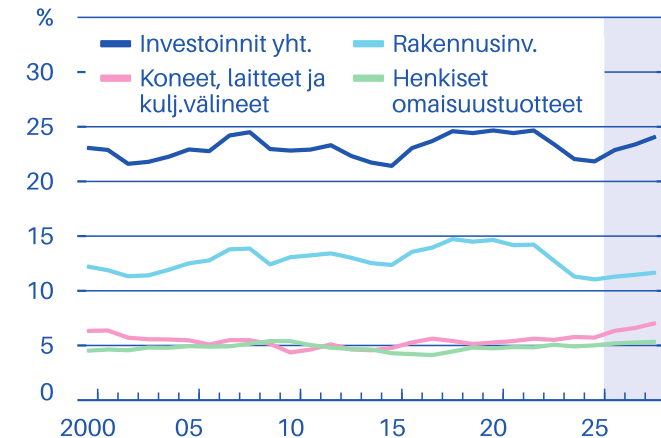
Kontribuutio investointien kasvuun, %-yks.

Lähteet: Tilastokeskus, Etla.

ETLA S26.1/i12

Investointiasteet,
% bkt:sta käyvin hinnoin

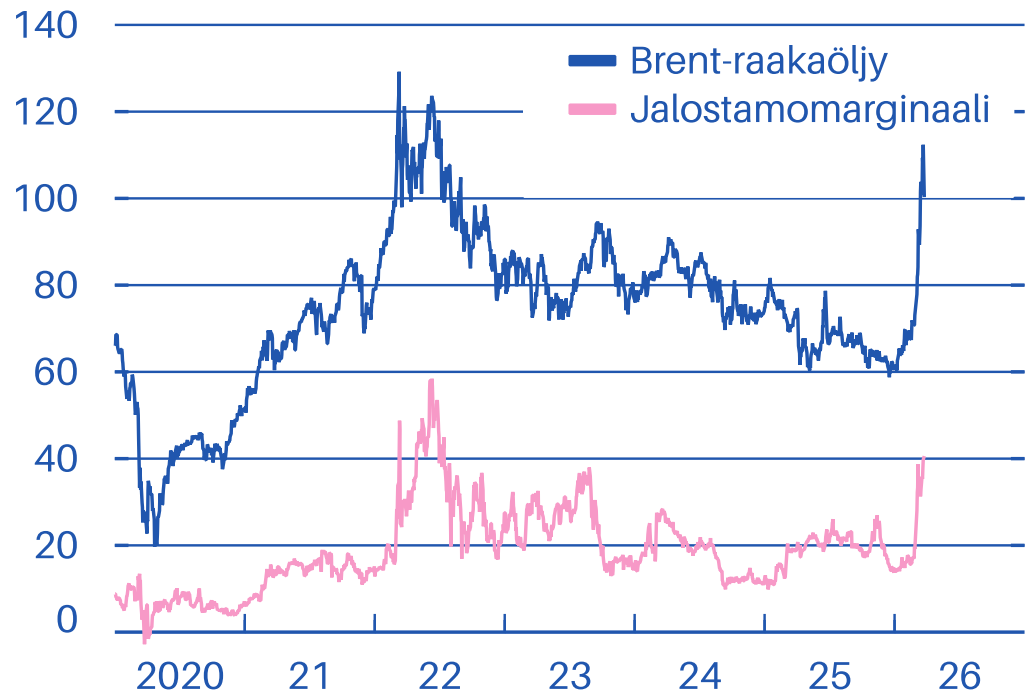

Lähteet: Tilastokeskus, Etla.

ETLA S26.1/i11

Persianlahden sotatilan ensivaikutuksia

Raakaöljy ja jalostamomarginaali, USD/barreli

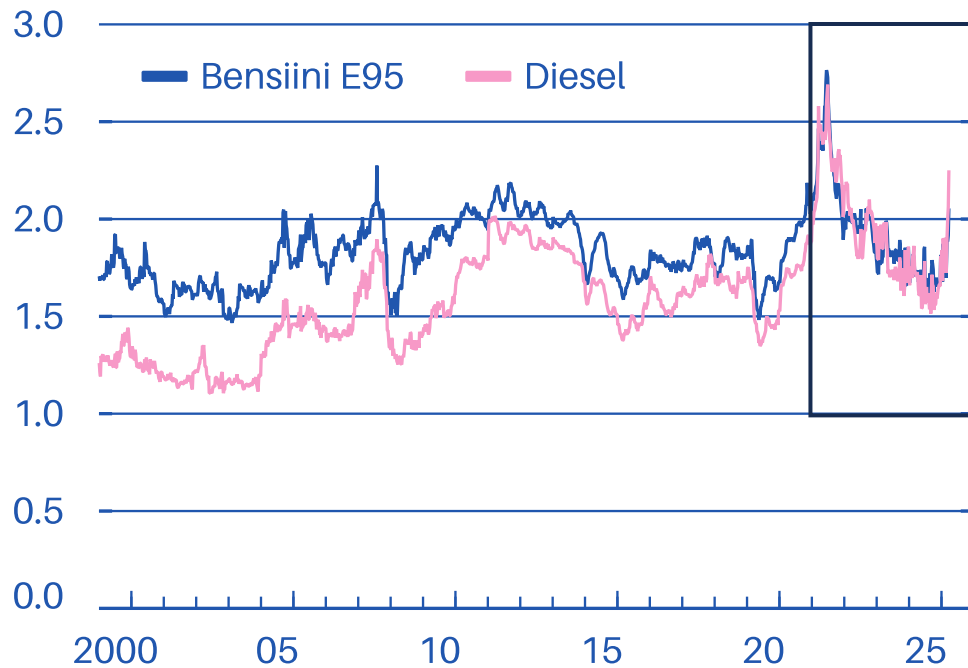
Lähde: Macrobond.

ETLA S26.1/z109

- Raakaöljy ja öljyjaloitteet ovat kallistuneet, dollari on vahvistunut
- Kaikki liikennepolttoaineet kallistuneet
  - Jalostamojen marginaalit nousseet
  - Diesel kallistunut enemmän kuin bensiini
  - Meri- ja lentoliikenteen polttoaineet
  - Jotkin maat ovat rajoittaneet jalosteiden vientiä
- Persianlahti on tärkeä myös mm. lannoitteiden, muovin, alumiinin ja heliumin tuotannossa
- Lannoitteiden hinnoissa on nousua
- Kaasun hinta on Euroopassa edelleen selvästi alempi kuin 2022. Tällöin maakaasun hintahäiriö oli enemmän Eurooppa-kohtainen. Vrt. putkikuljetukset Venäjältä.
- Vuonna 2022 viljan ja öljykasvien kuljetukset Mustaltamereltä häiriintyivät. Nyt tätä ei ole.
- Sähkön tarjonnan rakenne Suomessa eri kuin 2022.
- ➔ Tilanne ei ole yhtä vaikea kuin vuonna 2022.

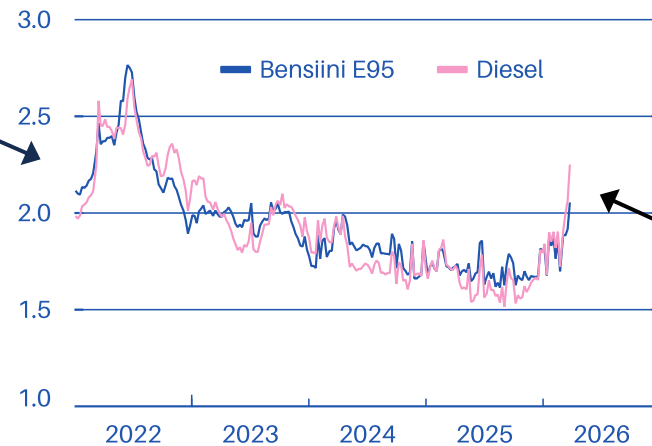
Liikennepolttoaineiden reaalihinta

Bensiinin ja dieselin reaalin hinta,
eur/litra (khi 2025)

Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond, Etlä. ETLA S26.1/z113

Bensiinin ja dieselin reaalin hinta,
eur/litra (khi 2025)

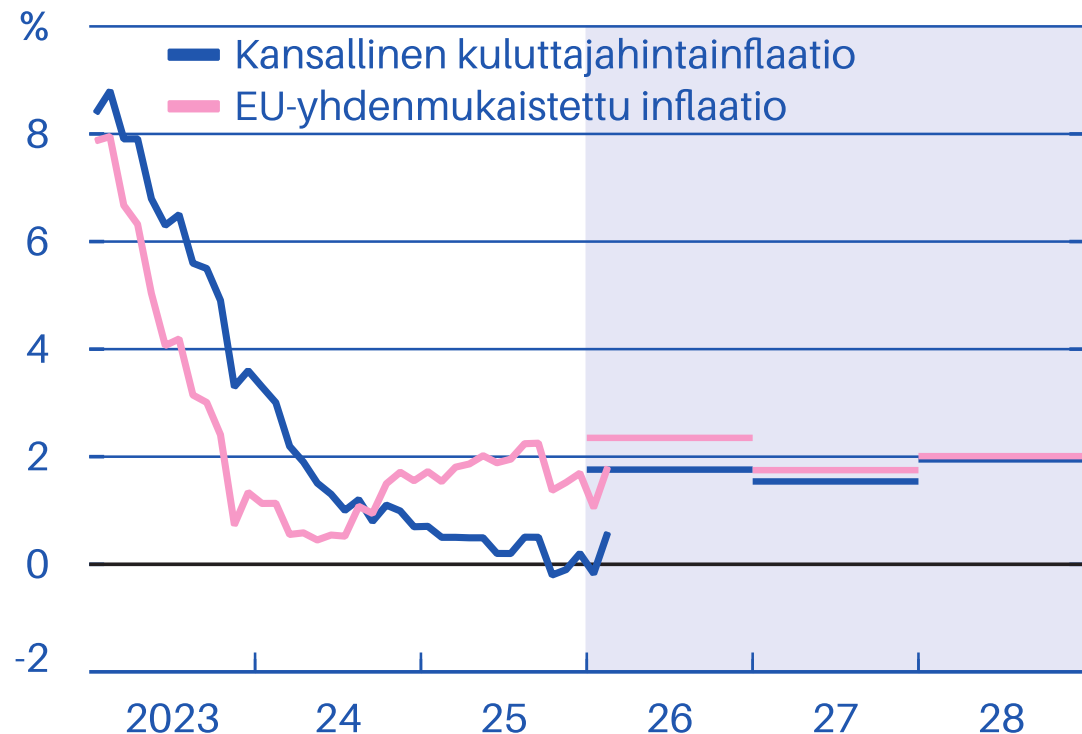
Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond, Etlä. ETLA S26.1/z114

- Kun otetaan huomioon yleinen hintatason kehitys, liikennepolttoaineiden kuluttajahinnat (erityisesti bensiini) eivät ole poikkeuksellisia.
- Kuviossa viikkodata on deflatoitu kuluttajahintaindeksillä.
- Viimeinen havainto oletettu tälle viikolle bensiini 2,10 euroa ja diesel 2,30 euroa.

Inflaatio kiihtyy tänä vuonna

Kuluttajahintainflaatio, %

Lähteet: Tilastokeskus, Etlä.

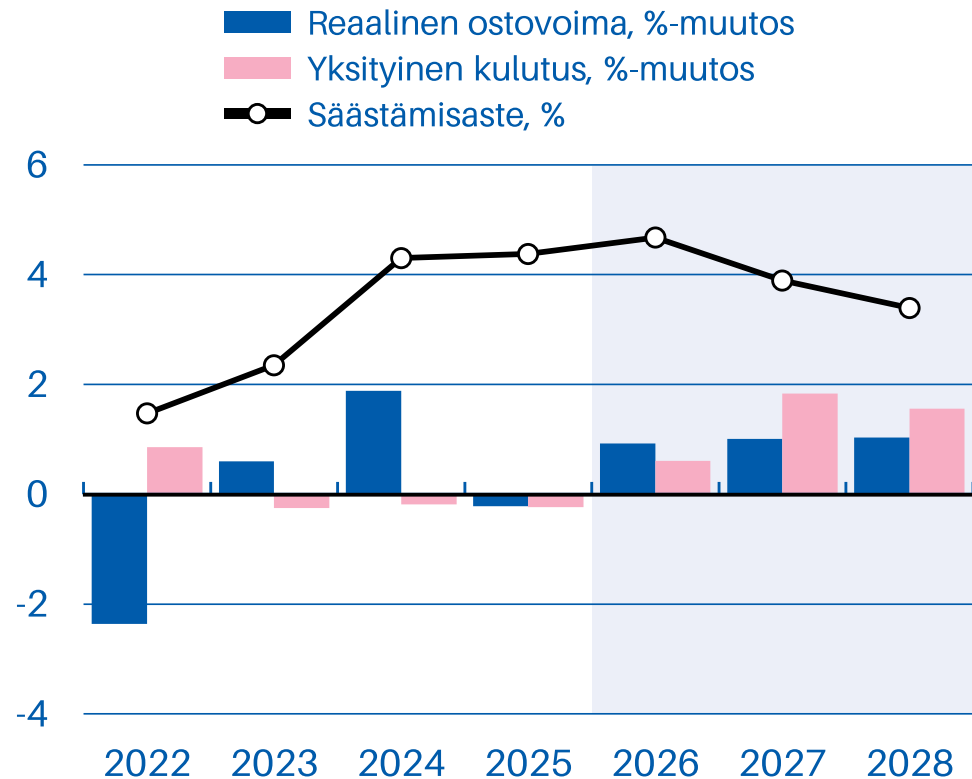
ETLA S26.1/z108

- Inflaatio kiihtyy Persianlahden tilanteen seurauksena, mutta vuosien 2022-2023 tilanne ei toistu.

	2025	2026E	2027E	2028E
Kuluttajahintainflaatio	0.3	1.8	1.5	2.0
EU-yhdenmukaistettu kuluttajahintainflaatio	1.8	2.3	1.7	2.0

Yksityinen kulutus elpyy hieman tänä vuonna

Kulutus, ostovoima ja säästäminen, %

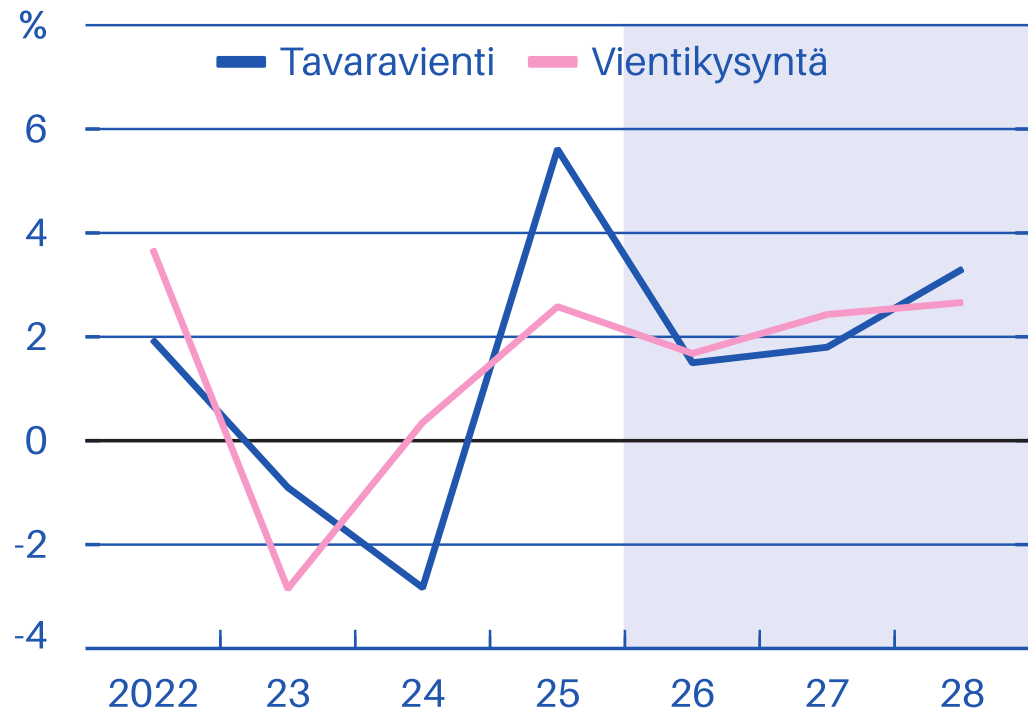
Lähteet: Tilastokeskus, Etla.

ETLA S26.1/c01b

- Ostovoima kasvaa mutta epävarmuus nostaa uudelleen päätään Persianlahden sotatilan vuoksi.
- Varautumissäästäminen nousee hieman vielä tänä vuonna.
- Yksityinen kulutus kuitenkin kääntyy loppuvuonna kasvuun: koko vuonna keskimäärin +0,6 prosenttia.
- Riski odotettua heikommasta kehityksestä tänä vuonna hinta- ja yleisen epävarmuuden vuoksi.
- Kansainvälisen tilanteen rauhoittuessa kulutuksella on hyvät kasvumahdollisuudet.

Tavaraviennin kasvu hidastuu

Tavaraviennin ja vientikysynnän määrän muutos, %

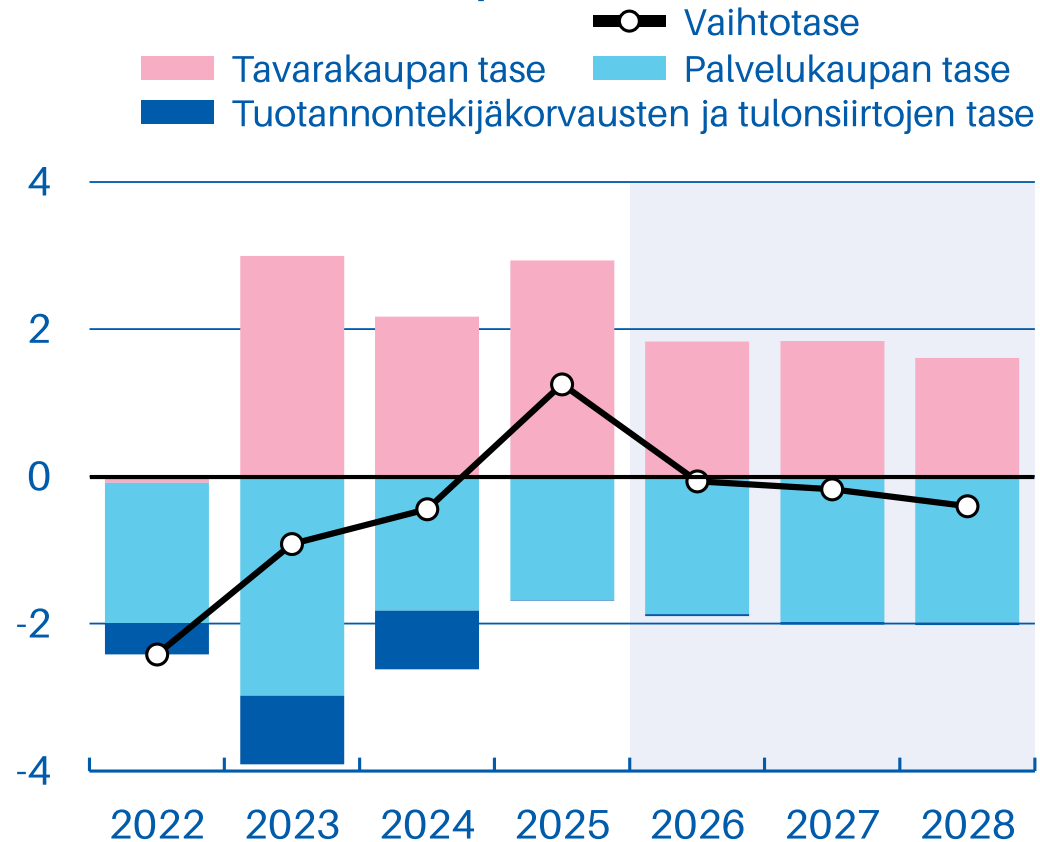
Lähteet: Tilastokeskus, IMF, Tulli, Etla.

ETLA S26.1/u14b

- Tavaraviennin kasvu 2025 oli poikkeuksellisen korkea matalan vertailutason vuoksi.
- Tänä vuonna viennin kasvu jää 1,5 prosenttiin.
- Kilpailukyky on hyvällä tasolla, mutta vientikysyntä heikkenee tänä vuonna.
- Palvelujen ulkomaankauppa kasvaa tavarakauppaa ripeämmin.

Vaihtotaseen ylijäämä sulaa

Vaihtotaseen jäämä komponenteittain suhteessa bkt:hen, %

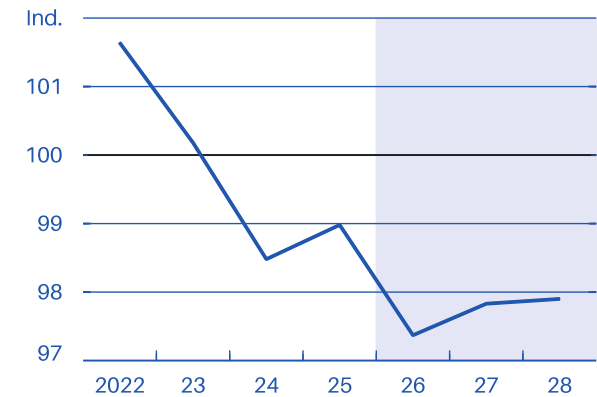

Lähteet: Tilastokeskus, Etla.

ETLA S26.1/u02b

- Viennin kasvu hidastuu ja tuonnin kasvu kiihtyy.
- Kotimainen kysyntä ja F-35-hävittäjien 1. erän tulo nostavat tavaratuontia.
- Energianhintojen nousu heikentää vaihtosuhdetta tänä vuonna.
- Vaihtotaseen ylijäämä sulaa nollaan.

Vaihtosuhte (vientij- ja tuontihintojen suhde), 2015=100

Lähteet: Tilastokeskus, Etla.

ETLA S26.1/u01b

SUHDANNE